



STICHTING BIJZONDERE TANDHEELKUNDE

Louwesweg 1
1066 EA Amsterdam

Toelichting bij de op SBT gehanteerde angstscores. *

Achtergrond.

Bij de aanname en selectie van de patiënten met extreme tandartsangst wordt op de SBT een aantal angstschalen gebruikt om de aard en intensiteit van de angst zo volledig mogelijk in kaart te brengen. De schalen worden van tevoren door de patiënt ingevuld en vormen een richtlijn voor het intakegesprek. Het invullen van de vragenlijst is een voorwaarde om op de wachtlijst voor behandeling op het centrum te komen. Het intakegesprek, waarin onder andere de medische-, tandheelkundige- en angstanamnese wordt afgenomen, vormt de basis van behandeling. Tijdens dit gesprek komen tevens patiëntfactoren als verwachtingen, wensen, andere angsten en draagkracht aan de orde. Deze factoren kennen meestal een subjectieve en een objectieve invalshoek. Bovendien kan de patiënt een beeld krijgen van de mogelijkheden en grenzen van de behandeling op het centrum.

Angstschalen.

Op de SBT is gekozen voor een aantal angstschalen, die regelmatig geëvalueerd wordt. In het algemeen legt elke angstschaal een ander accent. De scores die resulteren uit de vragenlijsten kunnen gezien worden als een indicatie voor de tandartsangst, zoals de patiënt die aan ons rapporteert. Hoewel de scores dus vrijwel niets zeggen over de andere factoren (zie boven), geven ze wel aan of er een verandering optreedt in de perceptie van de patiënt (procesbewaking). Tezamen met de indrukken van de behandelend tandarts en de psycholoog, beschikt de SBT over waardevol gereedschap bij de diagnostiek en behandeling van de pathologie van de extreem angstige patiënt.

AS (AngstSchaal): een eenvoudige, lineaire (nominatieve) schaal, wordt gebruikt als controle voor de verdere schalen en voor een snelle indruk. Min./max. waarde: 1-10. Grenswaarde: 8.

DAS (Dental Anxiety Scale): de meest gebruikte en gevalideerde angstschaal. Ontworpen om een algemeen beeld te krijgen van de neiging om tandartssituaties als angstwekkend te benoemen. Corah schat dat deze angst "vooraf" voor 25% bepalend is bij de angst tijdens tandheelkundige behandeling (de DAS wordt in de regel in een ontspannen situatie, ruim voorafgaand aan de behandeling, ingevuld). Min./max. waarde: 4-20. Grenswaarde 15.

K-ATB (Korte Angstlijst Tandheelkundige Behandeling): een uitgebalanceerde vragenlijst van recenter datum, hoewel nog niet vaak door onderzoek gevalideerd. De lijst geeft een beeld van de toestandsangst: onafhankelijk wanneer de patiënt de lijst invult, wordt weergegeven hoe angstig de patiënt is tijdens de behandeling. De K-ATB is daarmee een gevoelig meetinstrument voor lange termijn evaluaties. Min./max. waarde: 9-45. Grenswaarde 28.

AVA (Algemene VerwachtingsAngst): een goed herkenbare lijst voor de angstige patiënten, waarmee grote routine is verkregen binnen SBT. De score geeft aan in hoeverre iemand van nature angstig is. De lijst behoeft weinig interpretatie. Een hoge AVA score in combinatie met een lage individuele draagkracht (coping) hoort de behandelend tandarts zeer waakzaam te maken. Min./max. waarde: 19-38. Grenswaarde: 29.

TVA (Tandheelkundige VerwachtingsAngst): zie AVA. Heeft weinig praktische consequenties, maar is van grote initiële waarde. Min./max. waarde: 4-8. Grenswaarde 6.

DPFR. Een heldere lijst voor de extreem angstige patiënt. Dit lijkt een simpele lijst, maar kan goed differentiëren tussen de hele hoge angstniveaus. Is ook de score die als eerste terug begint te lopen, maar daarbij niet differentieert voor de gekozen behandelmethod. Min./max. waarde: 1-7. Grenswaarde 5.

* Deze toelichting is een onderdeel van de protocollen voor aannamen van patiënten met extreme